

Університет
сучасних
знань

**КИЇВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИВАТНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«УНІВЕРСИТЕТ СУЧАСНИХ ЗНАНЬ»**

Циклова комісія з загальноосвітніх та гуманітарних дисциплін

ЗАТВЕРДЖУЮ
В.о. ректора

«18» квітня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ОК 5 Правознавство

підготовка фахового молодшого бакалавра

освітньо-професійної програми **Готельно-ресторанна справа**

спеціальність **241 Готельно-ресторанна справа**

Київ – 2023

Робочу програму з дисципліни Правознавство для підготовки фахових молодших бакалаврів за освітньо-професійною програмою Готельно-ресторанна справа спеціальності 241 Готельно-ресторанна справа

Розробник: викладач– Детюкова М.Є.

Робочу програму схвалено на засіданні циклової комісії з загальноосвітніх та гуманітарних дисциплін

Протокол № 1 від «17» квітня 2023 року

Голова циклової комісії _____ Дяченко-Лисенко Л.М.
(підпис)

Розглянуто і рекомендовано до затвердження педагогічною радою коледжу

Протокол № 6 від «17» квітня 2023 р.

Директор коледжу Світлана ШВИДЧЕНКО

ЗМІСТ

1	Пояснювальна записка	4
2	Навчально-тематичний план дисципліни	6
3	Календарно-тематичний план дисципліни	6
4	Теми і плани лекційних занять	7
5	Теми і план семінарських занять	11
6	Теми і питання для самостійної роботи студентів	13
7	Методи активізації навчального процесу	15
8	Системи поточного та підсумкового контролю знань	15
9	Критерії оцінювання результатів навчання студентів	17
10	Література	18

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

На початку ХХІ століття абсолютного значення набуває необхідність правової освіти в усіх сферах суспільних відносин. В Україні становлення демократичної правової держави потребує суттєвого підвищення правової культури всіх верств населення, а особливо — підростаючого покоління й молоді. Сучасна національна правова освіта має виконувати важливе соціальне замовлення держави: формувати правовий інтелектуальний потенціал України, забезпечуючи висококваліфікованими фахівцями галузі народного господарства, науки, культури. Загальні шляхи вирішення цього завдання визначені у Програмі правової освіти населення України, затвердженій Постановою Кабінету Міністрів України від 29 травня 1995 р. й Указі Президента України від 18 жовтня 2001 р. (№ 992/2001) “Про національну програму правової освіти населення”.

Курс “Правознавство” є одним із напрямків реалізації загальнодержавної політики. У ході його вивчення відбувається формування основних правових знань, ознайомлення з правовою системою України, аналіз джерельної бази, розгляд правових ситуацій.

Вивчення студентами вищих навчальних закладів правових дисциплін є важливою складовою їх професійної підготовки і умовою формування правової культури. Курс “Правознавство” відповідно до освітньо-професійних програм підготовки фахових молодших бакалаврів є гуманітарною навчальною дисципліною, що дає базові знання для вивчення студентами в подальшому й інших правових дисциплін. Він спрямований на формування інформаційно-правового фундаменту та найнеобхідніших навичок і вмінь роботи з правовим матеріалом.

Мета Основною метою навчального курсу, який базується на узагальненому розгляді широкого кола питань з основ правового життя в Україні, є формування цілісного, системного розуміння державно-правових явищ, генези та закономірностей їх функціонування і розвитку, оволодіння поняттєво-категоріальним апаратом сучасної юриспруденції і правової практики.

Завдання вивчення навчальної дисципліни

Полягає у вивченні основних положень права, підвищення рівня правової свідомості і правової культури здобувачів освіти, вироблення вмінь і навичок та подальшому використанні законодавства в практичній роботі за обраною спеціальністю.

Процес вивчення дисципліни ОК 5 Правознавство спрямована на формування елементів наступних компетентностей:

а) загальні компетентності (ЗК)

ЗК 1 Здатність реалізувати свої права і обов’язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2 Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і

технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3 Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 4 Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 10 Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК 11 Здатність до застосування знань з основ психології та етики ділового спілкування, компетентність в спілкуванні.

б) спеціальні (фахові) компетентності (СК)

СК 1 Здатність розуміти предметну область і специфіку професійної діяльності.

СК 7 Здатність планувати, аналізувати і контролювати власну роботу і роботу обслуговуючого персоналу.

СК 9 Здатність забезпечувати безпеку основних та додаткових послуг у закладах готельного і ресторанного господарства.

СК 11 Здатність здійснювати документальне оформлення господарських операцій у закладах готельного і ресторанного господарства.

СК 13 Здатність організувати процес надання готельних послуг у засобах розміщення відповідно до функціональної схеми організації діяльності підприємства.

Очікувані результати навчання

РН 1 Застосовувати нормативно- правові акти у професійній діяльності.

РН 2 Знати свої права як члена суспільства, цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина України.

РН 4 Спілкуватися державною та іноземною мовами у сфері професійної діяльності та міжособистісних комунікацій.

РН 5 Застосовувати принципи соціальної відповідальності і громадської свідомості під час виконання професійних обов'язків.

РН 7 Здійснювати пошук, оброблення та аналіз інформації з різних джерел для розв'язання професійних завдань.

РН 8 Дотримуватися вимог охорони праці та протипожежної безпеки у закладах готельного та ресторанного господарства.

РН 11 Координувати роботу обслуговуючого персоналу відповідно до його посадових інструкцій.

РН 13 Оформлювати первинну облікову і технологічну документацію у професійній діяльності.

2. Навчально-тематичний план дисципліни

№	Назва розділу	Кількість годин			
		Всього	Лекції	Семинарські	Самостійні
1	Розділ 1. Основи теорії держави і права, конституційного, цивільного, трудового та адміністративного права	48	10	10	28
2	Розділ 2. Основи господарського, аграрного, кримінального та інших галузей права	42	8	6	28
Всього:		90	18	16	56

3. Календарно-тематичний план дисципліни

№	Назва розділів і тем	Кількість годин			
		Усього	Лекції	Семинарські	Самостійні
1	2	3	4	5	6
Розділ 1. Основи теорії держави і права, конституційного, цивільного, трудового та адміністративного права					
1	Тема. Основи теорії держави та права	8	2	2	4
2	Тема. Основи конституційного права України	10	2	2	6
3	Тема. Основи цивільного та сімейного права України	10	2	2	6
4	Тема. Основи трудового права України	10	2	2	6
5	Тема. Основи адміністративного права України	10	2	2	6
Розділ 2 Основи господарського, аграрного, кримінального та інших галузей права					
6	Тема. Основи господарського та аграрного права України	12	2	2	8
7	Тема. Основи земельного права та екологічного права	12	2	2	8
9	Тема. Основи кримінального права України	10	2	2	6
10	Тема. Основи інших галузей права	8	2	—	6
Всього по дисципліні		90	18	16	56

4. Теми і плани лекційних занять

Розділ 1. Основи теорії держави і права, конституційного, цивільного, трудового та адміністративного права

Лекція 1

Тема . Основи теорії держави та права

План:

- 1.Предмет і метод теорії держави і права. Загальна характеристика первісного суспільства. Наукові теорії виникнення держави.
- 2.Поняття й ознаки держави. Поняття і класифікація функцій держави: внутрішні та зовнішні функції сучасної правової держави. Форми здійснення функцій держави.
- 3.Поняття і структура форми держави. Форма державного правління: поняття, ознаки та види монархії; поняття, ознаки та види республіки. Форма державного устрою. Форма державного політичного режиму: поняття та види.
- 5.Загальна характеристика концепцій про сутність і соціальне призначення держави. Україна як суверенна, демократична, правова та соціальна держава.
- 6.Поняття права. Джерела права. Право у суб'єктивному й об'єктивному розумінні. Поняття та види соціальних норм. Функції та принципи права.
- 7.Поняття норм права. Структура норм права. Поняття системи права та її основні ознаки. Елементи структури системи права. Загальна характеристика основних галузей права України. Поняття та види систематизації законодавства України.

Лекція 2

Тема. Основи конституційного права України

План:

- 1.Поняття конституційного права. Джерела конституційного права. Декларація про державний суверенітет. Акт проголошення незалежності України. Конституція України – Основний Закон суспільства та держави. Засади конституційного ладу України. Поняття та форми здійснення народного суверенітету. Поняття та види референдумів. Виборче право та виборча система в Україні. Територіальний устрій України. Автономна Республіка Крим.
- 2.Громадянство України: набуття, припинення та втрата громадянства. Конституційні права та свободи людини і громадянина. Конституційні обов'язки людини та громадянина в Україні.
- 3.Загальна характеристика систем органів державної влади. Верховна Рада України – єдиний орган законодавчої влади. Конституційно-правовий статус Президента України. Кабінет Міністрів України – Уряд України. Інші органи виконавчої влади в Україні. Конституційно-правові основи місцевого самоврядування. Судова влада в Україні.

Лекція 3

Тема. Основи цивільного та сімейного права України

План:

1. Поняття і предмет цивільного права України. Загальна характеристика Цивільного кодексу України. Поняття, особливості, елементи цивільного правовідношення. Відповідальність у цивільному праві. Учасники цивільних відносин. Поняття, види та ознаки юридичної особи. Поняття і загальна характеристика цивільної правоздатності та цивільної дієздатності.
2. Поняття та види цивільно-правової угоди. Цивільно-правові договори: поняття, види. Договір купівлі-продажу. Договір обміну. Договір найму (оренди). Договір дарування.
3. Поняття та форми власності в Україні. Суб'єкти права власності. Способи набуття та припинення права власності. Захист права власності. Поняття творчої діяльності та інтелектуальної власності. Особисті немайнові права громадян та їх захист. Майнові права громадян і юридичних осіб.
4. Позов, його поняття та зміст, види позовів. Строки та терміни. Позовна давність, її поняття. Загальна та спеціальна позовна давність. Зміна тривалості, обчислення та початок перебігу позовної давності.
5. Поняття спадкового права. Склад спадщини. Усунення спадкоємців від права на спадкування. Наслідування по закону. П'ять черг спадкоємців. Наслідування по заповіту. Прийняття спадщини, строки прийняття. Відмова від прийняття спадщини. Право на обов'язкову частку спадщини. Спадковий договір.
6. Поняття та предмет сімейного права України. Загальна характеристика Сімейного кодексу України.
7. Поняття сім'ї та шлюбу. Підстави, умови та порядок укладення шлюбу. Підстави і порядок розірвання шлюбу. Визнання шлюбу недійсним. Шлюбний контракт. Права та обов'язки подружжя. Права та обов'язки батьків, дітей, інших членів сім'ї та родичів. Позбавлення батьківських прав. Опіка, піклування, усиновлення, патронат.

Лекція 4

Тема. Основи трудового права України

План:

1. Поняття та принципи трудового права України. Джерела трудового права. Загальна характеристика Кодексу законів про працю. Трудові правовідносини. Суб'єкти трудового права. Колективний договір: поняття, зміст.
2. Трудовий договір: поняття, сторони, умови укладення, зміст, види трудового договору. Контракт – особлива форма трудового договору. Порядок прийняття на роботу. Порядок припинення трудового договору: з ініціативи працівника, з ініціативи власника або уповноваженого ним органу.
3. Робочий час і його види. Скорочений та неповний робочий час. Час відпочинку: поняття і види. Робочий час і час відпочинку неповнолітніх. Особливості праці жінок і молоді. Оплата праці. Трудова дисципліна. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Види дисциплінарних стягнень. Матеріальна відповідальність. Індивідуальні й колективні трудові

спори.

4. Соціальне забезпечення: поняття, предмет права соціального забезпечення. Джерела права соціального забезпечення. Соціальні гарантії. Соціальне страхування. Види пенсій за законодавством України. Види соціальної допомоги сім'ям із дітьми.

Лекція 5

Тема. Основи адміністративного права України

План:

1. Поняття та принципи адміністративного права України.
2. Джерела адміністративного права. Загальна характеристика Адміністративного кодексу України.
3. Адміністративні правовідносини. Суб'єкти адміністративного права. Державне управління, його поняття та зміст.
4. Адміністративна відповідальність. Адміністративне правопорушення.
5. Адміністративне стягнення.
6. Адміністративні правопорушення в сфері економіки. Незаконна торговельна діяльність. Відповідальність за порушення порядку провадження господарської діяльності. Недобросовісна конкуренція. Порушення правил торгівлі і надання послуг працівниками торгівлі, громадського харчування та сфери послуг, громадянами, які займаються підприємницькою діяльністю. Обман покупця чи замовника, а саме, обмірювання, обважування, обрахування, перевищення встановлених цін і тарифів або інший обман покупця чи замовника працівниками торгівлі, громадського харчування і сфери послуг та громадянами - суб'єктами підприємницької діяльності під час реалізації товарів, виконання робіт Порушення правил торгівлі пивом, алкогольними, слабоалкогольними напоями і тютюновими виробами,.
7. Роль адміністративної відповідальності у протидії адміністративним проступкам у сфері економічної діяльності

Розділ 2 Основи господарського, аграрного, кримінального та інших галузей права

Лекція 6

Тема. Основи господарського та аграрного права України

План:

1. Поняття господарського права та господарські правовідносини.
2. Предмет господарського права. Господарська діяльність. Господарські правовідносини. Господарське законодавство.
3. Підприємництво. Суб'єкти господарювання. Філія. Представництво.
4. Державна реєстрація суб'єктів підприємництва, припинення діяльності суб'єктів господарювання. Майно у сфері господарювання.
5. Господарське зобов'язання. Господарський договір. Господарсько-правова відповідальність.
6. Предмет аграрного права України. Методи правового регулювання аграрного права.
7. Система аграрного права. Джерела аграрного права. Суб'єкти та об'єкти аграрних правовідносин.

8. Правове становище фермерського господарства. Державне
9. сільськогосподарське підприємство. Сільськогосподарським акціонерним товариством. Особисте селянське господарство.
10. Державне регулювання в аграрній сфері

Лекція 7

Тема. Основи земельного права та екологічного права

План:

1. Поняття і предмет земельного права. Земельний кодекс України — джерело земельного права. Види земель та їх правовий статус. Суб'єкти земельного
2. права. Право власності на землю. Права на землю Приватизація земельних ділянок. Оренда земель. Порядок вирішення земельних спорів.
3. Відповідальність за порушення земельного законодавства
4. Екологічне право: поняття, предмет, система. Законодавство про охорону навколишнього природного середовища: загальна характеристика.
5. Природоресурсові кодекси і закони України. Екологічні права й обов'язки громадян.
6. Права і обов'язки природокористувачів. Природно-заповідний фонд. Червона книга. Відповідальність за порушення екологічного законодавства

Лекція 8

Тема. Основи кримінального права України

План:

1. Поняття і предмет кримінального права. Загальна характеристика Кримінального кодексу України. Поняття кримінальної відповідальності. Поняття злочину та його ознаки. Склад злочину. Стадії скоєння злочину. Добровільна відмова від вчинення злочину. Поняття і види обставин, що виключають злочинність діяння: необхідна оборона, крайня необхідність. Співучасть у злочині. Види співучасників злочину.
2. Поняття покарання. Система і види покарань: основні, додаткові, покарання, що можуть призначатися і як основні, і як додаткові. Судимість: поняття, погашення, зняття. Кримінальна відповідальність за економічні злочини

Лекція 9,10

Тема. Основи інших галузей права

План:

1. Поняття і предмет публічного права.
2. Бюджетне право і бюджетна система. Бюджетний процес.
3. Система оподаткування. Поняття податку. Види податків. Податок з доходів фізичних осіб.
4. Загальна характеристика муніципального права в Україні

5. Теми і плани семінарських занять

Семінарське заняття № 1

Розділ 1. Основи теорії держави і права, конституційного, цивільного, трудового та адміністративного права

Тема . Основи теорії держави та права. (2 год.)

План:

1. Причини і шляхи виникнення держави і права.
2. Теорії походження держави і права.
3. Держава: основні поняття. Механізм (апарат) держави
4. Громадянське суспільство і держава

Питання для дискусії:

1. Основні теорії походження держави та права.
2. Поняття держави, її ознаки. Суверенітет держави.
3. Функції держави.
4. Ознаки права.
5. Принципи та функції права.
6. Система права: поняття та структура.
7. Норми права: поняття, ознаки, структура та види.

Семінарське заняття № 2

Тема. Основи конституційного права України. (2 год.)

План:

1. Поняття і загальна характеристика конституційного права та конституційно-правових відносин.
2. Загальна характеристика конституції як джерела права Державний лад України
3. Конституційний принцип поділу державної влади

Питання для дискусії:

1. Поняття конституції, її сутність та функції. Класифікація конституцій.
2. Структура Конституції України.
3. Внесення змін до Конституції України.
4. Юридичні властивості та правова охорона Конституції України.

Семінарське заняття № 3

Тема. Основи цивільного та сімейного права України. (2 год.)

План:

1. Цивільне право як галузь права. Фізичні особи як учасники цивільних правовідносин.
2. Опіка та піклування
3. Юридичні особи як учасники цивільних правовідносин.
4. Строки та терміни в цивільному праві. Поняття сім'ї. Предмет сімейного права. Шлюб. Недійсність шлюбу

Питання для дискусії:

1. Об'єкти цивільних прав. Особисті немайнові права
2. Правочини
3. Спадкове право

- 4.Шлюб. Умови та порядок укладення. Недійсність шлюбу
- 5.Права та обов'язки подружжя. Шлюбний договір
- 6.Права та обов'язки батьків та дітей. Права та обов'язки інших членів сім'ї та родичів

Семінарське заняття № 4

Тема. Основи трудового права України. (2 год.)

План:

- 1.Трудове право як самостійна галузь права. Трудовий договір.
- 2.Робочий час і час відпочинку. Оплата праці.
- 3.Охорона праці.

Питання для дискусії:

- 1.Метод правового регулювання трудових відносин та його ознаки.
- 2.Поняття та співвідношення системи трудового права і системи трудового законодавства
- 3.Строковий та безстроковий трудовий договір: поняття, співвідношення

Семінарське заняття № 5

Тема. Основи адміністративного права України. (2 год.)

План:

- 1.Адміністративне право: поняття і система. Державне управління і виконавча влада.
- 2.Адміністративне правопорушення, його склад. Поняття адміністративної відповідальності

Питання для дискусії:

- 1.Види адміністративно-правових норм.
- 2.Види органів виконавчої влади.
- 3.Повноваження Президента України у сфері виконавчої влади.
- 4.Кабінет Міністрів України
- 5.Центральні органи виконавчої влади України
- 6.Місцеві державні адміністрації.

Розділ 2 Основи господарського, аграрного, кримінального та інших галузей права

Семінарське заняття № 6

Тема. Основи господарського та аграрного права України. (2 год.)

План:

- 1.Господарське право як галузь права.
- 2.Суб'єкти господарювання
- 3.Державне регулювання господарської діяльності. Основи аграрного права.
- 4.Агропромисловий комплекс України. Державна правова політика в сфері АПК

Питання для дискусії:

- 1.Система аграрного права.
- 2.Інститути аграрного права.
- 3.Співвідношення аграрного права з іншими галузями права
- 4.Види майна суб'єктів господарювання та джерела його формування
- 5.Утворення суб'єктів господарювання, їх державна реєстрація

Семінарське заняття № 7

Тема. Основи земельного права та екологічного права. (2 год.)

План:

1. Земельне право та земельні правовідносини.
2. Склад та цільове призначення земель України.
3. Приватизація земельних ділянок.
4. Правові засади ринкового обігу земельних ділянок
5. Поняття, предмет і метод екологічного права.
6. Загальна характеристика законодавства про охорону навколишнього природного середовища. Право природокористування.
7. Відповідальність за порушення екологічного законодавства

Питання для дискусії:

1. Земельно-правові норми, їх особливості та види.
2. Приватизація земельних ділянок.
3. Набуття права власності на земельні ділянки за цивільно-правовими угодами.
4. Поняття та склад земельного фонду України, поділ земель на категорії, правовий режим використання, відтворення та охорони земель.
5. Поняття та склад водного фонду України. Види водних об'єктів.
6. Правове забезпечення охорони та захисту лісів.
7. Правові засади здійснення моніторингу і контролю за додержанням законодавства про тваринний світ

Семінарське заняття № 8

Тема. Основи кримінального права України. (2 год.)

План:

1. Кримінальне право як галузь права.
2. Кримінальний закон.
3. Поняття й ознаки злочину.
4. Кримінальна відповідальність та її підстави. Склад злочину.
5. Покарання.

Питання для дискусії:

1. Ознаки кримінального права.
2. Види законів про кримінальну відповідальність (Кодекс, окремі кримінальні закони, закони тимчасової дії та ін.).
3. Поняття кримінальної відповідальності.

6. Теми і завдання/питання для самостійної роботи студентів.

Тема. Основи теорії держави та права

План:

1. Причини і шляхи виникнення держави і права.
2. Функції держави.
3. Правова соціальна держава

Тема. Основи конституційного права України

План:

1. Історичний аспект розвитку українського конституціоналізму та передумови прийняття і загальна характеристика Конституції України.
2. Конституційно-правові засади правового статусу людини і громадянина.

3. Конституційні інститути демократії в Україні

Тема. Основи цивільного та сімейного права України

План:

1. Об'єкти цивільних прав.
2. Право власності.
3. Загальні положення про правочини.
4. Односторонні правочини та договір.
5. Спадкове право

Тема. Основи трудового права України

План:

1. Трудовий договір та контракт.
2. Відпустка та її види.
3. Матеріальна відповідальність.
4. Трудові спори

Тема. Основи адміністративного права України

План:

1. Державна служба: поняття, види та принципи.
2. Види адміністративних стягнень.
3. Загальні правила і строки накладення адміністративних стягнень за адміністративні правопорушення

Розділ 2 Основи господарського, аграрного, кримінального та інших галузей права

Тема. Основи господарського та аграрного права України

План:

1. Майнова основа господарювання.
2. Суб'єкти господарювання.
3. Господарські товариства.
4. Джерела аграрного права.
5. Суб'єкти аграрних правовідносин

Тема. Основи земельного права та екологічного права

План:

1. Джерела земельного права.
2. Приватизація землі
3. Склад та цільове призначення земель України.
4. Правові засади ринкового обігу земельних ділянок
5. Природоресурсові кодекси і закони України.
6. Право власності на природні ресурси.
7. Особливості оренди природних ресурсів.
8. Відповідальність за порушення екологічного законодавства

Тема. Основи кримінального права України

План:

1. Склад злочину.
2. Обставини, що виключають злочинну діяльність.

3. Закінчений та незакінчений злочин.

4. Співучасть у вчиненні злочину.

Тема. Основи інших галузей права

План:

1. Поняття, ознаки та історія виникнення і розвитку публічного права України.
2. Міжнародне публічне право.
3. Основи законодавства про соціальний захист і охорону здоров'я. Муніципальне право в Україні.

7. Методи активізації навчального процесу

Класичні лекції, лекції проблемного характеру, лекції-бесіди, семінарські заняття, семінари-дискусії, практичні заняття, лабораторні заняття, реферування; повідомлення за темою (усна доповідь); розв'язування творчих завдань; виконання студентами завдань для самостійного опрацювання; індивідуальні консультації для студентів.

8. Система поточного та підсумкового контролю знань.

Поточний контроль: письмове або усне опитування, тести, індивідуальна або колективна презентація (представлення виконаного завдання); підготовка доповіді; перевірка конспекту; захист виконаних завдань.

Підсумковий контроль: залік.

Питання самоконтролю для підготовки до заліку

1. Предмет і метод теорії держави і права.
2. Додержавне суспільство.
3. Основні теорії виникнення держави.
4. Східний, азіатський та європейський шлях виникнення держави.
5. Типи держави.
6. Форми державного правління.
7. Територіальний устрій держави.
8. Функції держави.
9. Основні сучасні концепції держави.
10. Поняття тоталітарної держави.
11. Поняття демократичної держави.
12. Поняття соціальної правової держави.
13. Поняття права.
14. Поняття та структура норми права.
15. Принципи права.
16. Принцип верховенства права.
17. Функції права.
18. Типи праворозуміння.
19. Поняття правосвідомості.
20. Правова культура.
21. Правові відносини.

22. Правова поведінка.
23. Поняття правопорушення.
24. Юридична відповідальність.
25. Законність і правопорядок.
26. Конституційне право як галузь права України.
27. Джерела конституційного права України.
28. Конституція України.
29. Територіальний устрій України. Автономна Республіка Крим.
30. Конституційні права, свободи та обов'язки громадян України.
31. Підстави та порядок набуття та втрати громадянства України.
32. Гарантії дотримання конституційних прав і свобод громадян в Україні.
33. Правове регулювання громадянства в Україні.
34. Конституційно-правовий статус законодавчої влади в Україні.
35. Загальна характеристика інституту голови держави в Україні.
36. Загальна характеристика судової системи України.
37. Конституційний Суд України.
38. Конституційно-правовий статус органів виконавчої влади в Україні.
39. Конституційно-правовий статус органів місцевого самоврядування в Україні.
40. Референдум як форма реалізації народовладдя.
41. Виборче право та виборча система України.
42. Вибори Президента України.
43. Вибори народних депутатів України.
44. Вибори органів місцевого самоврядування в Україні.
45. Поняття кримінального права.
46. Предмет і метод кримінального права.
47. Загальна характеристика Кримінального кодексу України.
48. Кримінальна відповідальність та її підстави.
49. Поняття злочину та його ознаки.
50. Склад злочину.
51. Стадії злочину. Добровільна відмова від вчинення злочину.
52. Співучасть у злочині.
53. Види кримінальних покарань.
54. Поняття та ознаки кримінального покарання.
55. Необхідна оборона. Крайня необхідність.
56. Поняття цивільного права України.
57. Предмет і метод цивільного права.
58. Джерела екологічного права.
59. Суб'єкти екологічного права.
60. Служба безпеки України.

9.Критерії оцінювання знань, умінь, компетентностей здобувачів освіти з навчальної дисципліни»:

Бали / Рівні навчальних досягнень	Критерії оцінювання
«Відмінно» / Високий	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких навчальний матеріал відтворюється в повному обсязі, відповідь правильна, обґрунтована, логічна, містить аналіз і систематизацію, зроблені аргументовані висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу і показує при цьому глибоке оволодіння лекційним матеріалом, здатний висловити власне ставлення до альтернативних міркувань з конкретної проблеми, проявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал. Здатний реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. Практичне завдання виконане правильно, як з використанням типового алгоритму, так і за самостійно розробленим алгоритмом
«Добре» / Достатній	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюється значна частина навчального матеріалу. Здобувач освіти виявляє знання і розуміння основних положень з навчальної дисципліни, певною мірою може аналізувати матеріал, порівнювати та робити висновки. Здобувач освіти активно працює протягом усього курсу, питання висвітлює повно, висвітлення їх завершене висновками, виявлене вміння аналізувати факти й події, а також виконувати навчальні завдання. Здатний реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. У відповідях допущені несуттєві помилки, в усних відповідях – неточності, деякі незначні помилки, має місце недостатня аргументованість при викладенні матеріалу, нечітко виражене ставлення слухача до фактів.
«Задовільно» / Середній	Оцінюється завдання, що містить відповіді, в яких відтворюються основні положення навчального матеріалу на рівні запам'ятовування без достатнього розуміння; здобувач освіти у цілому оволодів суттю питань з даної теми, виявляє знання лекційного матеріалу, навчальної літератури, намагається аналізувати факти й події, робити висновки. Здатний реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. Але на заняттях поводить себе

	пасивно, відповідає лише за викликом викладача, дає неповні відповіді на запитання, припускається грубих помилок при висвітленні теоретичного матеріалу. У практичних завданнях припущені несуттєві помилки.
«Незадовільно»/ Початковий	Оцінюється завдання, що не виконане, або містить відповіді на рівні елементарного відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, фрагментів навчального матеріалу. Здобувач освіти виявив неспроможність висвітлити питання чи питання висвітлені неправильно, безсистемно, з грубими помилками, відсутні розуміння основної суті питань, висновки, узагальнення. У відповідях та практичному завданні припущені суттєві помилки.

10. Література

Законодавство

1. Конституція України.
2. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 р. // ВВР України. – 1990. – № 31. – Ст. 429.
3. Про вибори Президента України: Закон України від 18 березня 2004 р. № 1630-IV // ВВР України. – 2016. – № 4. – Ст. 44.
4. Про громадянство України: Закон України від 18 січня 2001 р. // ВВР України. – 2016. – № 9. – Ст. 93.
5. Про Кабінет Міністрів України : Закон України від 10 жовтня 2010 р. // ВВР України. – 2016. – № 5. – Ст. 50.
6. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 10. – Ст. 108.
7. Про місцеві державні адміністрації : Закон України від 9 квітня 1999 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 10. – Ст. 108.
8. Про громадські об'єднання : Закон України від 4 липня 2013 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 2. – Ст. 17.
9. Про політичні партії в Україні: Закон України від 5 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 4. – Ст. 44.
10. Про прокуратуру: Закон України від 5 листопада 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 11. – Ст. 128.
11. Про службу в органах місцевого самоврядування: Закон України від 7 червня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 5.– Ст. 50.
12. Про судоустрій та статус суддів: Закон України від 7 липня 2010 // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 5. – Ст. 50.
13. Про Конституційний Суд України: Закон України від 16 жовтня 1996 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2014. – № 14. – Ст. 2056.
14. Про Регламент Верховної Ради України: Закон України 10 лютого 2010

року // Відомості Верховної Ради України. – 2016. – № 7. – Ст. 63.

15. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 року. Із змінами та доповненнями // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/435-15>

16. Сімейний кодекс України від 10 січня 2002 р. № 2947-III. Із змінами та доповненнями // <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2947-16>

17. Кодекс законів про працю України від 10.12.1971 № 322-VIII. Із змінами та доповненнями // <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/322-16>

18. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 № 2341-III. Із змінами та доповненнями // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2341-16>

Основні рекомендовані джерела

1. Килимник І.І. Правознавство: навч. посіб. / І. І. Килимник, Т. А. Коляда, А. В. Науменко; Міністерство освіти і науки України. - Харків : ХНУМГ, 2014. - 308

2. Кунченко-Харченко В.І. Правознавство. Навч. посібник. – 2011.

3. Молдован В.В., Чулінда Л.І. Правознавство. 3-тє вид. Навч. посіб. – К.: Центр учбової літератури, 2012. – 184 с. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/453-pravoznavstvo-moldovan-vv.html>

4. Теорія держави та права : навч. посіб. / [Є. В. Білозьоров, В. П. Власенко, О. Б. Горова, А. М. Завальний, Н. В. Заяць та ін.] ; за заг. ред. С. Д. Гусарева, О. Д. Тихомирова. К.: НАВС, Освіта України, 2017. – 320 с.

5. Скакун О. Ф. Теорія держави і права (Енциклопедичний курс): підручник. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Х.: Еспада, 2009. – 752 с.

6. Скакун О. Ф. Теорія права і держави [Текст] : підручник / О. Ф. Скакун ; М-во освіти і науки України. - К. : Прав. єдність, 2009. - 520 с.

7. Основи публічного права України : навч. посібник / кол. авт. ; за заг. ред. к.ю.н., проф. А.Ю. Олійника, к.ю.н., доц. М.І. Кагадія. – К. : КНУТД ; Дніпро : Ліра ЛТД, 2017. – 448 с.

8. Філіпенко Т. М. Правознавство : (проф. рівень) : підруч. для 11-го кл. закл. заг. серед. освіти / Тетяна Філіпенко, Володимир Сутко вий. — Київ : Генеза, 2019. — 384 с.

9. Волошкевич Г.А., Джолос С.В., Дробот Ж.А., Коваль Т.В., Комзюк В.Т., Кононенко Ю.С., Мойсієнко В.М., Парамонова О.С., Сокурєнко О.М., Шаповал Т.Б. Правознавство: Підручник для студентів внз/ Кол. авторів. Черкаси, 2019. 686 с.

10. Петкова С.В. Правознавство: навчальний посібник. Дніпро: Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. – 360 с.

Додаткова література:

1. Болотіна Н. Б. Трудове право України: навч. посіб. – К.: Знання, 2008. – 375 с. URL: http://adhdportal.com/book_3824.html

2. Жернаков В. В. Трудове право: підручник. – Х.: Право, 2013. – 496 с.

URL: <https://westudents.com.ua/knigi/469-trudove-pravo-jernakov-vv.html>

3. Конституційне право України : темат. слов. / М-во внутр. справ України, Харк. нац. ун-т внутр. справ, Херсон. юрид. ін-т; [упоряд.: В. В. Галуцько та ін.; за ред. В. В. Галуцька]. – Херсон: Херсон. міська друк., 2010. – 131 с.

4. Теорія держави і права : навч. посіб. для підгот. фахівців з інформ. безпеки / [О. О. Тихомиров, М. М. Мікуліна, Ю. А. Іванов та ін.] ; за заг. ред. Л. М. Стрельбицької. Київ : Кондор-Видавництво, 2016. – 332 с.

URL: <https://tihoma-law.at.ua> › [teoria_dergavy_i_prava_tihoma_2016](#)

5. Цивільне право України: підручник / за ред. Р.Б. Шишки. – Київ: Ліра-К, 2015. – 1024 с.

6. Цивільне право України: навчальний посібник / кол. авторів; за ред. Г.Б. Яновицької, В.О. Кучера. – Львів: Львівський державний університет внутрішніх справ, 2011. – 468 с.

7. Кримінальне право України: навч. посіб./ В. В. Кузнецов, А. В. Савченко / за заг. ред. О. М. Джужи. – 2011. – 392 с.

8. Муніципальне право України: навч. посіб. / П. М. Любченко. – Харків: Видавництво “ФІНН”, 2012. – 496 с. URL:

9. Макаруч В.В. Поняття «правовий статус особи» в теоретично-правовій літературі / В.В. Макаруч // Право.ua. - 2015. - № 3. - С. 18–23.

10. Макаруч В.В. Поняття правового статусу правоохоронних органів // Правові горизонти 2020 № 23 С. 90-94

11. Росавицький О.О. Генезис інституту місцевого самоврядування в Україні: історичний аналіз / О.О. Росавицький // Юридичний науковий електронний журнал. – 2019. - №3. – С. 32-34

12. Росавицький О. О. Історичні аспекти формування поняття корупції / О. О. Росавицький // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Актуальні питання запобігання і протидії корупції» (БНАУ, 19 жовтня 2019 р.). - Біла Церква, 2019. - С. 44-46.

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України — <http://www.rada.gov.ua>
2. Президент України — <http://www.president.gov.ua>
3. Кабінет Міністрів України — <http://www.kmu.gov.ua>
4. Конституційний суд України — <http://www.ccu.gov.ua>
5. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини — <http://www.ombudsman.gov.ua>